

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΕΚΤΙΚΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΤΟΥ Ν.4335/2015 (ΟΔΗΓΙΑ 2014/59/ΕΕ)

1. Εισαγωγικά

Με την Οδηγία 2014/59/ΕΕ (“BRRD”), η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το ν.4335/2015 [άρθρο δεύτερο, «*Ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ενσωμάτωση οδηγίας 2014/59/ΕΕ, ΕΕ L 173)*»], προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η δυνατότητα των αρχών εξυγίανσης (για την Ελλάδα, Τράπεζα της Ελλάδος ή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, κατά περίπτωση) να ασκούν και να εφαρμόζουν τις εξουσίες και τα εργαλεία εξυγίανσης (resolution) προβληματικών (failing) πιστωτικών ή άλλων ιδρυμάτων που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία.

Ως εναλλακτική της κρατικής διάσωσης (governmentbail-out), **η εξυγίανση προβληματικών πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελεί μια νέα προσέγγιση, η οποία μπορεί να έχει σημαντικές συνέπειες για τους επενδυτές**, καθόσον ενδέχεται να επηρεάσει χρηματοπιστωτικά μέσα εκδόσεως του πιστωτικού ιδρύματος (ενδεικτικά, μετοχές, ομολογίες, κλπ.) που δεν είναι εξασφαλισμένα με επαρκή στοιχεία του ενεργητικού ή άλλες εξασφαλίσεις ή δεν υπόκεινται σε ειδική προστασία υπό την BRRD. Κατά συνέπεια, οι επενδυτές που έχουν επενδύσει στα εν λόγω χρηματοπιστωτικά μέσα που έχουν εκδοθεί από ιδρύματα και οντότητες που θα παρουσιάσουν οικονομικό πρόβλημα, **είναι δυνατό να υποστούν πλήρη ή μερική απώλεια και ζημία των επενδύσεών τους υπό εξυγίανση, καθώς δε θα μπορούν να ελπίζουν σε κρατική διάσωση των προβληματικών πιστωτικών ιδρυμάτων.**

2. Συναφείς κίνδυνοι

Με βάση τα ανωτέρω, ορισμένοι από τους κινδύνους που σχετίζονται ιδιαίτερα με τα χρηματοπιστωτικά μέσα που είναι δεκτικά υπαγωγής σε καθεστώς εξυγίανσης και τη διάθεσή τους στους πελάτες, συνίστανται στους εξής:

1) Πιστωτικός κίνδυνος / κίνδυνος αντισυμβαλλομένου. Ο κίνδυνος αυτός που συνδέεται με τη φερεγγυότητα του πιστωτικού ιδρύματος, μπορεί να ενισχυθεί από την πιθανή έλλειψη σαφών ενδείξεων ως προς το χρόνο παρέμβασης της αρχής εξυγίανσης και την αδυναμία κατανόησης από τους επενδυτές του καθεστώτος και της λειτουργίας της εξυγίανσης και του κινδύνου απώλειας της επένδυσης, ιδίως σε σχέση με τον κίνδυνο απώλειας της επένδυσης υπό περιστάσεις αφερεγγυότητας εκτός του πλαισίου της εξυγίανσης.

2) Κίνδυνος ρευστότητας. Η έλλειψη της προστασίας της κρατικής διάσωσης και η δυνατότητα υπαγωγής των συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών μέσων σε καθεστώς εξυγίανσης τα καθιστά περισσότερο ευάλωτα σε συνθήκες πίεσης των αγορών. Επίσης, εφόσον για τα εν λόγω χρηματοπιστωτικά μέσα δεν υφίσταται επαρκούς ρευστότητας δευτερογενής αγορά, θα είναι ακόμα δυσχερέστερο για τους επενδυτές να διακρίνουν και να αντιδράσουν στις διάφορες ενδείξεις που ενδέχεται να παρουσιάζουν τα πιστωτικά ιδρύματα σχετικά με την οικονομική τους κατάσταση.

3) Κίνδυνος συγκέντρωσης. Το γεγονός ότι τα συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα διατίθενται από τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα και τις ΕΠΕΥ που τα έχουν

δημιουργήσει σε μεγάλο βαθμό προς τους πελάτες τους (“self-placement”), μπορεί να ενισχύσει τον κίνδυνο ανεπαρκούς διαφοροποίησης των επενδυτικών χαρτοφυλακίων αυτού του είδους προϊόντων.

3. Επίμαχα χρηματοπιστωτικά μέσα

Τα χρηματοπιστωτικά μέσα που υπάγονται στο καθεστώς εξυγίανσης είναι όλα τα μη εξασφαλισμένα χρηματοπιστωτικά μέσα ιδρύματος ή οντότητας, που καταλαμβάνεται από το πεδίο εφαρμογής της BRRD. Οι περιπτώσεις αυτές καλύπτουν:

- α) πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων (ΕΠΕΥ) που είναι εγκατεστημένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.),
- β) χρηματοδοτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στην Ε.Ε., όταν το χρηματοδοτικό ίδρυμα είναι θυγατρική επιχείρηση πιστωτικού ιδρύματος ή επιχείρησης επενδύσεων,
- γ) χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών, μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών και μεικτές εταιρείες συμμετοχών που είναι εγκατεστημένες στην Ε.Ε.,
- δ) μητρικές χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών εγκατεστημένες σε κράτος - μέλος, μητρικές χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών εγκατεστημένες στην Ε.Ε., μητρικές μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών εγκατεστημένες σε κράτος - μέλος, μητρικές μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών εγκατεστημένες στην ΕΕ.

Ως χρηματοπιστωτικά μέσα νοούνται τα μη εξασφαλισμένα χρηματοπιστωτικά μέσα που εκδίδουν τα ως άνω ιδρύματα και οντότητες και τα οποία υπάγονται στη MiFID, όπως ενδεικτικά μετοχές, ομολογίες, κτλ.

4. Ενδεχόμενες επιπτώσεις για τους επενδυτές

Οι επιπτώσεις για τους επενδυτές σε περίπτωση εφαρμογής της εξυγίανσης εξαρτώνται σημαντικά από τη θέση τους στη σειρά κατάταξης των δανειστών, η οποία μπορεί να έχει μεταβληθεί λόγω της πρόβλεψης προτεραιότητας των καταθετών. Για παράδειγμα, σε περίπτωση επένδυσης σε ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης, είναι πιθανό, ανάλογα με το μέτρο εξυγίανσης που μπορεί να εφαρμοστεί ή εφόσον λάβει χώρα περίπτωση διαγραφής και μετατροπή των ομολογιών/τίτλων επένδυσης, οι επενδυτές να βρεθούν σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με του κατόχους τίτλων αυξημένης εξασφάλισης. Επίσης, κάτοχοι χρηματοπιστωτικών μέτρων χωρίς εξασφαλίσεις θα βρεθούν σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους καταθέτες, των οποίων οι καταθέσεις είναι επιλέξιμες για προστασία από σύστημα εγγύησης καταθέσεων.

Ειδικότερα:

1) Σε περίπτωση υπαγωγής σε εξυγίανση:

(i) Το επενδεδυμένο ή/και το τυχόν οφειλόμενο ποσό μπορεί να εκμηδενισθεί ή η κινητή αξία μπορεί να μετατραπεί σε κοινές μετοχές ή άλλους τίτλους ιδιοκτησίας για σκοπούς σταθεροποίησης και απορρόφησης απωλειών.

(ii) Τυχόν μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού σε μεταβατικό ίδρυμα ή στο πλαίσιο πώλησης δραστηριοτήτων ενδέχεται να περιορίσει τη δυνατότητα του ιδρύματος να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμής που υπέχει.

(iii) Η ωρίμαση (ληκτότητα) των μέσων ή το επιτόκιο αυτών ενδέχεται να μεταβληθούν και οι πληρωμές να ανασταλούν για ορισμένο χρονικό διάστημα.

2) Η ρευστότητα της δευτερογενούς αγοράς οποιωνδήποτε χρεογράφων χωρίς εξασφαλίσεις ενδέχεται να είναι ευαίσθητη στις διακυμάνσεις στη αγοράς χρηματοπιστωτικών μέσων.

3) Οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ρευστότητας (π.χ. συμβάσεις επαναγοράς από τον εκδότη – ίδρυμα) ενδέχεται να μην προστατεύσουν τους επενδυτές από την κατ' ανάγκη ρευστοποίησης των εν λόγω μέσων έναντι ποσού σημαντικά χαμηλότερου από το αρχικό ποσό επένδυσης, σε περίπτωση χρηματοοικονομικής δυσχέρειας της εκδότριας επιχείρησης.

4) Πληρωμές αποζημιώσεων, αν υπάρξουν, ενδέχεται να καθυστερήσουν σημαντικά σε σχέση με τους συμβατικά προβλεπόμενους χρόνους πληρωμών (κατά τον ίδιο τρόπο που ενδέχεται να υπάρξει καθυστέρηση στην ανάκτηση της αξίας σε περίπτωση αφερεγγυότητας).